

7. Àmbit 4. Educadors ambientals: xarxes i equipaments



7.1. ABANS DEL FÒRUM...

Des de la darrera trobada en el Fòrum 2000, la realitat dels educadors i les educadores ambientals ha canviat molt. Quasi 10 anys de treball i d'esforç per al reconeixement professional i la millora de les condicions van donant el seu fruit. La nova societat de la informació ens permet estar més connectats/des i establir noves xarxes de treball, així com compartir amb la resta d'educadors les inquietuds i els esforços cap a una conscienciació ambiental de tota la societat. D'aquesta manera, pas a pas, certs objectius del darrer fòrum han estat assolits amb major o menor grau. Però encara s'ha de treballar per la millora d'altres. El nostre col·lectiu és probablement el més dinàmic de l'educació ambiental, així que estem aventsats/des a replantejar-nos noves fites de forma quasi continua.

El Fòrum 2000+8 ens permetrà trobar aquest espai físic on compartir i treballar en la concreció del nostre camí.

En aquest Fòrum plantejarem d'educació ambiental no formal conjuntament amb el voluntariat i l'educador ambiental professional, perquè englobarem l'educador ambiental com a "professional", independentment de si exerceix de forma voluntària o remunerada, i de si exerceix en l'àmbit formal o en el no formal.

Així, en el grup 4 volem incidir en les següents temàtiques:

- L'educador/a ambiental en l'educació no formal
- Els equipaments d'Educació Ambiental
- Les xarxes de participació
- El voluntariat
- L'educador/a ambiental professional
- El diàleg amb les administracions

7.2. DURANT EL FÒRUM...

En el grup 4 vam tenir una assistència de 17 persones al matí i 19 persones a la tarda.

Durant el matí es van presentar les diferents accions que alguns dels participants volien remarcar del seu treball durant els darrers 10 anys. Arran d'aquestes aportacions ja van sorgir certs aspectes que els integrants de l'àmbit 4 tenen molt presents en la seva vida diària professional dins el camp de l'educació ambiental (dificultat a l'hora d'aconseguir una estabilitat durant tot l'any dels equips d'educadors, manca de suport legal, dependència de les subvencions de les administracions públiques,...). El diàleg va ser molt fluid entre tots els integrants del grup durant la sessió del matí i ja es va entreveure la manera de comunicar-se i compartir experiències.

A la tarda, aquesta tendència es va reafirmar. Es va repartir el grup en 4 petits equips de 4 persones i un de 3. En total, 5 petits grups que treballaven les dues preguntes formulades (quins objectius i línies estratègiques es mantindrien i quins s'afegirien). Després del descans, durant la posada en comú de les idees treballades pels diferents grups, es va arribar a la conclusió que presentava força dificultat el fet de mantenir l'estructura del document original, i es va proposar una reestructuració del nou document, amb menys objectius i amb una línia més clara cap a la reivindicació cap a les administracions públiques.

La homogenietat del grup va afavorir una bona entesa en les conclusions i un treball en equip excel·lent, més enllà de les aportacions individuals. Felicitar especialment aquest fet.

7.3. DESPRÉS DEL FÒRUM I EL PROCÉS DELIBERATIU... ANALITZEM ELS RESULTATS

Després del debat intens d'aquest grup de treball durant la trobada i del posterior procés deliberatiu virtual on hi han pogut participar tots els inscrits al Fòrum i els socis de la SCEA, podem dir que hi ha hagut molt poc consens en la revisió dels objectius i les línies estratègiques d'aquest àmbit.

Per aquest motiu, la redacció del nou Document del Fòrum d'EA 2000+8, amb la finalitat d'incloure totes les visions i opinions, s'ha fet des d'un punt de vista integrador. Deu anys després, hem reescrit el document englobant poques de les modificacions que es van aprovar al grup de treball, ja que les opinions del procés participatiu han estat molt diverses. El grup proposava la reducció del document, eliminant bona part de línies estratègiques. I el que s'ha fet ha estat mantenir la major part de l'estructura i el contingut del document inicial, però respectant les noves propostes. El document final que en resulta, doncs, és més extens, ja que hem suprimit pocs objectius i línies estratègiques, i en canvi n'hem incorporat de nous.

Seguint aquests criteris, dins aquest àmbit hem:

Mantingut (no s'ha retocat del document original):

- 3 objectius
- 6 línies estratègiques
- 42 projectes

Modificat (l'essència és la mateixa, però s'ha afegit o tret alguna part):

- 2 objectius
- 3 línies estratègiques
- 2 projectes

Eliminat (al document nou ja no hi surt):

- 1 objectiu
- 4 línies estratègiques
- 8 projectes

Afegit (és una proposta que s'ha creat de nou):

- 1 línia estratègica
- 3 projectes

A continuació es presenta el quadre-resum de com ha quedat el document, un cop aprovades aquestes modificacions.

7.4. QUADRE-RESUM D'OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

OBJECTIUS	LÍNIES ESTRATÈGIQUES		
4.1. Millorar la qualitat dels centres d'educació ambiental	4.1.1. Definició i difusió d'índex de qualitat i homologació dels equipaments i serveis d'educació ambiental.	4.1.2. Consolidació d'equips educatius estables.	4.1.3. Reforçament de la intervenció dels centres d'educació ambiental en el seu context d'acció.
4.2. Assolir una dotació i coordinació dels equipaments d'educació ambiental i els seus equips educatius adequada a les necessitats del país	4.2.1. Coordinació sobre el territori d'una xarxa d'equipaments que treballin de forma cohesionada.	4.2.2. Foment del treball en xarxa.	4.2.3. Organització de plataformes que afavoreixin la trobada de persones, l'intercanvi d'idees i la innovació.
4.3. Assumir el protagonisme que com a col·lectiu ens pertoca en la planificació i desenvolupament de l'educació ambiental a Catalunya	4.3.1. Dotar-nos d'una estructura capaç de coordinar esforços, ordenar la formació, impulsar recerques i influir efectivament en l'educació ambiental que es fa a Catalunya.		
4.4. Exigir a l'administració una política en educació ambiental de qualitat	4.4.1. Seguiment i avaluació de les actuacions de l'administració.	4.4.2. Regulació d'uns criteris reals i factibles mínims de qualitat en els projectes d'educació ambiental al que surten a concurs des de les administracions (temps d'execució, preu...).	
4.5. Aconseguir una millora de les condicions laborals i professionals dels educadors ambiental als a nivell col·lectiu	4.5.1. Desenvolupament de línies de treball conjunt a favor del reconeixement social i administratiu com a col·lectiu, que comporti una progressiva millora de les remuneracions i de les situacions contractuals.		

7.5. PROJECTES DESENVOLUPATS PER LA SCEA SOBRE ELS OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Objectiu 4.1: Millorar la qualitat dels centres d'educació ambiental

L.E.4.1.1: Definició i difusió d'índex de qualitat i homologació dels equipaments i serveis d'educació ambiental	<ul style="list-style-type: none"> · Consell de Centres d'Educació Ambiental. (2000-2008). · Col·laboració en la definició del Codi Ètic per les associacions de Barcelona (CMAB) (2001, 2002).
L.E.4.1.2: Consolidació d'equips educatius estables	<ul style="list-style-type: none"> · Consell de Centres d'Educació Ambiental. (2000-2008).
L.E.4.1.3: Reforçament de la intervenció dels centres d'educació ambiental en el seu context d'acció	<ul style="list-style-type: none"> · Participació en la Comissió Consultiva del Parc Natural del Montnegre Corredor (2000-2003). · Plataforma La Farigola de Vallcarca (2002) · Consell de Centres d'Educació Ambiental. (2000-2008).

Objectiu 4.2.: Assolir una dotació i coordinació dels equipaments d'educació ambiental i als seus equips educatius adequada a les necessitats del país.

L.E.4.2.1: Coordinació sobre el territori d'una xarxa d'equipaments que treballin de forma cohesionada	<ul style="list-style-type: none"> · Participació Consell Consultiu Consorci Parc de Collserola (2000-2008). · Participació Consell de Centres d'Educació Ambiental (2000-2008). · Participació Seminari Centros de Documentación de Espacios Naturales Protegidos y de Medio Ambiente (2005-2008).
L.E.4.2.2: Foment del treball en xarxa	<ul style="list-style-type: none"> · Full informatiu editat en paper (2000-2001) i butlletí electrònic (2002-2008). · Fòrum 2000 d'Educació Ambiental, 2000+2, 2000+4, 2000+6, 2000+8 (2000-2008). · Fundació Roca i Galés. Col·laboració a la revista <i>Cooperació Catalana</i>. Difusió Premi Albert Pérez-Bastardas (2000-2008). · SBEA. Col·laboració edició <i>Monografies i Fòrum d'Educació Ambiental</i>. Intercanvi de publicacions pròpies (2000-2007). · Reunions anuals amb Entitats d'Educació Ambiental de l'Estat (2000-2008). Creació de la Federació d'Entitats d'Educació Ambiental (FEEA). · Projecte d'Educació Ambiental. Fòrum V Sagrada Família (2000-2005).

	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamització del Fòrum a les comarques gironines (2002). • Participació del Consell de Medi Ambient i Sostenibilitat de Barcelona (2002-2008). • Intercanvi amb l'Associació Portuguesa d'Educació Ambiental i participació en les IV Jornades de Desenvolupament Ambiental Portugal (2003). • Col·laboració en l'Estratègia Aragonesa d'Educació Ambiental (2003). • Col·laboració amb la Fundació Escuelas en los Bosques. Hongria (2003). • Col·laboració AVEA (País Basc). • Seminari Centros de Documentación de Espacios Naturales Protegidos y de Medio Ambiente (2005-2008). • Participació en la Xarxa de recerca en l'educació per la sostenibilitat (2006-2008). • Consell per la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre (2006-2008).
<p>L.E.4.2.3: Organització de plataformes que afavoreixin la trobada de persones, l'intercanvi d'idees i la innovació</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promoció de la incorporació de socis a l'entitat (2000-2008). • Assemblees anuals de socis (2000-2008). • Renovació Junta Directiva (2000-2008). • Reunions periòdiques de Junta Gestora i Junta Directiva (2000-2008). • Fòrum 2000 d'Educació Ambiental, 2000+2, 2000+4, 2000+6, 2000+8 (2000-2008). • Sortides de la SCEA. Visites a equipaments i serveis d'Educació Ambiental (2000-2008). • Dinamització del col·lectiu de les comarques gironines. (2003-2004). • Trobada de socis de les comarques lleidatanes (2003). • Grup de treball. Servei de Documentació d'Educació Ambiental (2005-2008). • Dinamització comarques tarragonines (2005-2008). • Participació en la implantació de la Directiva Marc de l'Aigua Catalunya. (2007). • Pla Estratègic de l'entitat (2007-2008).

Objectiu 4.3: Assumir el protagonisme que com a col·lectiu ens pertoca en la planificació i desenvolupament de l'educació ambiental a Catalunya

L.E.4.3.1: Dotar-nos d'una estructura capaç de coordinar esforços, ordenar la formació, impulsar recerques i influir efectivament en l'educació ambiental que es fa a Catalunya	<ul style="list-style-type: none"> · Fòrum 2000 d'Educació Ambiental, 2000+2, 2000+4, 2000+6, 2000+8 (2000-2008). · Participació en l'Estratègia Catalana d'Educació Ambiental (2002-2003). · Modificació dels Estatuts de l'Entitat (2005-2006).
---	--

Objectiu 4.4: Exigir a l'administració una política en educació ambiental de qualitat

L.E.4.4.1: Seguiment i avaluació de les actuacions de l'administració	(**)
L.E.4.4.2: Regulació d'uns criteris reals i factibles mínims de qualitat en els projectes d'educació ambiental que surten a concurs des de les administracions (temps d'execució, preu...)	(*)

* Línies estratègiques afegides al Fòrum 2000+8

** La SCEA no ha desenvolupat cap projecte relacionat amb aquestes línies estratègiques

Objectiu 4.5: Aconseguir una millora de les condicions laborals i professionals dels educadors ambientals a nivell col·lectiu

L.E.4.5.1: Desenvolupament de línies de treball conjunt a favor del reconeixement social i administratiu com a col·lectiu, que comporti una progressiva millora de les remuneracions i de les situacions contractuals	(**)
---	------

7.6. QUADRE-RESUM DE COMUNICACIONS I EXPERIÈNCIES DINS D'AQUEST ÀMBIT

TÍTOL	AUTORS	PÀG.	CORRESPON A...
CIEP Centre d'Innovació Educativa del Parc	Lluís Pagespetit Vladraueducació.com, Santa Marta CIEP	122	L.E.4.1.2 L.E.4.1.3
Ecomuseu Moli Petit	Centre d'Educació Ambiental Alt Ter	123	L.E.4.1.2 L.E.4.1.3
Estabilitat laboral i viabilitat en els serveis d'educació ambiental	Llorenç Planagumà TOSCA, Serveis Ambientals, d'Educació i Turisme	124	L.E.4.1.2 L.E.4.5.1 (**)

TÍTOL	AUTORS	PÀG.	CORRESPON A...
Diagnosi de l'estat actual de l'educació ambiental al Parc Natural del Montseny	Octavi Bonet i Noemi Casadellà TOSCA, Serveis Ambientals d'Educació i Turisme	125	L.E.4.1.2 L.E.4.1.3 L.E.4.2.2 L.E.4.3.1 L.E.4.5.1
Convenio Colectivo CIE Huerto Alegre	Roser Buscarons Huerto Alegre – Centro de Innovación Educativa	126	L.E.4.1.1 L.E.4.1.2 L.E.4.2.1 L.E.4.2.2 L.E.4.2.3 L.E.4.5.1
Voluntaris de Collserola. Col·laborar... Compartir... Intercanviar...	Doñoro, M; Prieto, A; Aguirre, M; Arribas, G. Consorci Parc de Collserola	127	L.E.4.2.2
Creació d'un centre de voluntariat virtual especialitzat en voluntariat ambiental	Juanjo Butrón SCEA	128	L.E.4.2.2

7.7. PARLEM-NE AMB LA COORDINADORA: CARMÉ DOLZ



1. Creus que després d'una dècada era un bon moment per fer una revisió del document? S'hauria d'haver fet abans? Encara s'hagués pogut esperar un temps?

10 anys és un tempo probablement més social que no pas real. Amb això vull dir que és una data molt clara, un aniversari marcat, "una dècada", però hagués estat interessant iniciar el procés amb anterioritat. Pel meu entendre, amb el desenvolupament exponencial que ha experimentat la societat en els darrers deu anys (mitjans de comunicació i internet) i la ràpida degradació del voluntariat o, per ser políticament correctes, el canvi de perspectiva davant el treball no remunerat, hagués estat adequat iniciar aquesta revisió abans i, probablement, haver-hi dedicat més temps.

2. D'aquí a 10 anys creus que s'hauran demodificar alguns objectius i línies estratègiques del teu àmbit? Quins creus que seran i per què? És convenient, doncs, que es vagi renovant el document cada un cert temps?

Claríssimament sí. Un document d'objectius i línies estratègiques ens ha de servir de full de ruta a mitjà termini, però hauria de poder ser un document viu, que evoluciona al llarg del temps, i on s'hi pogués participar de forma senzilla i amena. Entendria un recull permanent d'idees i reflexions, que es pogués anar treballant conjuntament en períodes no tant llargs. Les dècades ens han de servir, però, per retrobar-nos i fer un treball més extens i amb més profunditat de l'evolució viscuda.